

- 1) Vraag: Het gebied waar het over gaat, is met PFAS verontreinigd en in de nota staat zelfs: daardoor is de grond niet bruikbaar. Dat roept om een vervolg toelichting van hoe kan daar mee worden omgegaan en is het toch bruikbaar te maken of ligt daar echt een beperking? Toelichting: Want in feite staat in het stuk van de verontreiniging die er nu is, ligt boven de interventiewaarde. Voor stikstof geldt een soortgelijk probleem. Het mag misschien juridisch allemaal wel maar het draagt toch niet bij aan een verbetering van de milieukwaliteit om het zo maar eens te zeggen. Is dat, waarom is dat niet een punt dat ook op de agenda staat? Dat hoort wel bij die kaderrichtlijn water om de chemische kwaliteit van het water te vergroten. Waarom wordt dat niet meegenomen?

Antwoord: We zijn in gesprek met het bevoegd gezag (de omgevingsdienst) om te bepalen hoe hiermee wordt omgegaan. Daarmee wordt inderdaad geborgd dat het plan uitvoerbaar is. Waar het mogelijk is houden we rekening met de vervuiling door bijvoorbeeld grond met hoge concentraties PFAS niet als contactlaag te verwerken. Verder is de aanwezigheid van PFAS een gegeven. Onze opgave en het bijbehorend budget gaat over ecologische waterkwaliteit. De verwachting is niet dat de bodemkwaliteit betekent dat de ecologische doelen hier niet gehaald kunnen worden.

- 2) Vraag: Is er onderzoek naar gedaan in hoeverre de wegsijpelende gifstoffen uit die stort van Troost van invloed zijn als je water laat overstromen in het gebied? Met het verzoek of dit te monitoren is.

Antwoord: Er heeft onderzoek plaatsgevonden naar de grondwatersituatie waaruit blijkt dat de grondwatersituatie niet verandert. Grondwater uit polder Stedelijk krijgt door hogere waterstanden in de Hel- en Zuilepolder in principe minder invloed.

Wat monitoring betreft: hoe wordt dit nu gemonitord? Kan dat worden voortgezet?

1. Vraag: U gaf gister aan dat, onder meer in/na overleg met de Stichting Het Wantij, de plannen m.b.t. behoud vs kap van bomen in de Hel- en Zuilepolder zijn aangepast. Op een eerder bijeenkomst (14 april j.l. in het Meeting House in Dordrecht) werd aangegeven dat er ook nieuwe (soorten) bomen zouden worden aangeplant (o.a. langs het wandelpad). Kunt u een overzicht van de aanpassingen en van het resulterende totaalbeeld m.b.t. behoud, verplaatsen, toevoegen en verdwijnen van bomen in de Hel- en Zuilepolder geven?

Antwoord: Dit overzicht is er nog niet. Wanneer het ontwerp is vastgesteld (het zogenaamde referentieontwerp, naar verwachting in 2022) komt er een analyse van welke bomen behouden blijven op hun huidige locatie, welke zullen worden herplant, en welke worden verwijderd. Hierna wordt er een bomencompensatieplan gemaakt. Er is nu alleen een voorstel voor te behouden en te herplanten bomen, op basis van een niet vastgesteld ontwerp. Dit voorstel is getoond op onder andere de informatieavond, en is bijgevoegd.

2. Wat zijn de belangrijkste doelsoorten waarop u stuur? Zijn er soorten die het door de beoogde ingrepen moeilijker krijgen, zo ja, welke?

Voor uitgebreide toelichting doelsoorten zie bijlage Meerwaarde HZ-polder voor natuur.

Een korte samenvatting:

Rivieren met een open verbinding met de Noordzee zijn zeldzaam en daarmee ook soorten van het getijdengebied. De Rijnmond via de Nieuwe Waterweg is een van de drie die Nederland heeft (naast Eems-Dollard en Westerschelde).

De rivier zelf is door de intensieve scheepvaart en kanalisatie van de rivier voor veel soorten niet geschikt als leefgebied. In de verstedelijkte delta van de Rijnmond zijn weinig mogelijkheden om de rivier te verbinden met aangrenzende gebieden en leefgebied voor soorten van zoetwatergetijdengebied en trekvisser te creëren. De HZ-polder is hier erg geschikt en maakt het zoetwatergetijdengebied zichtbaar- en beleefbaar voor bewoners van Dordrecht.

Doel(soort)en zijn daarom soorten van zoetwatergetijdengebieden (vissen, macrofauna en oeverplanten), paai-, opgroei en voedselgebieden voor rivier- en trekvisser, en N2000-doelsoorten Biesbosch.

Voorbeelden van soorten zijn:

- Vissen: bot, paling, houting, sneep, serpeling en fint
- Macrofauna: getijdenslakje, zoetwatermossels
- Flora: spindotterbloem, riet, biezen
- Broedvogels: blauwborst, bruine kiekendief, rietzanger en ijsvogel
- Niet broedvogels: lepelaar, grutto, visarend, zeearend
- Insecten: rivierrombout
- Zoogdieren: Noordse woelmuis

3. In de voorkeursvariant waar de Variantennota op uitkomt is ook een deel van de Noordbovenpolder opgenomen. Gister gaf u aan dat de toegevoegde natuurwaarde daar groter zou zijn dan in de Hel- en Zuilespolder, maar dat een deel van eigenaren daar niet mee wil werken (een andere deel kennelijk wel). Wij kregen echter de indruk dat de Noordbovenpolder helemaal niet meer in beeld is. Klopt dat? Kunt u aangeven hoe daarbij de afweging is gemaakt, zowel in relatie tot de eigenaren die wel als die niet mee willen werken? En, aansluitend bij de vraag van collega Pieter Groenewege (Partij voor de Dieren), als het gaat om woningbouw, infrastructuur of bedrijventerreinen is onteigening een laatste optie. Waarom hier niet?

Antwoord: De Noordbovenpolder is nu al geheel niet meer in beeld, dat klopt. Dat is omdat er niet voldoende oppervlakte te realiseren is. Alleen het gebied inrichten dat we in eigendom hebben of mogelijk kunnen krijgen, levert onvoldoende meerwaarde op. De benodigde ingrepen zoals aanleggen van een kering om de overige percelen te beschermen, zijn dan niet in verhouding tot de natuurwinst. De afweging is gemaakt op draagvlak: er zijn geen eigenaren die graag meewerken, er zijn er alleen die mogelijk mee zouden willen werken, en die niet mee willen werken.

Onteigening is ook mogelijk voor KRW doelen, maar is een laatste optie. Deze kunnen we alleen inzetten als er geen alternatieven zijn. Die andere optie is er, in de vorm van de Hel- en Zuilespolder wel.

4. In de variantennota wordt zeespiegelstijging als een mogelijk risico gezien voor het hele project omdat de getijdenbewegingen en waterstand daar ingrijpend door zou kunnen veranderen. Is er iets te zeggen over de kans dat en de termijn waarop dit zou kunnen voordoen?

Dit risico is benoemd, omdat we zo breed mogelijk hebben gekeken naar mogelijke risico's. Het is echter lastig om hier een concrete kans of termijn aan te koppelen, omdat het te maken heeft met klimaatverandering.